

آشغال‌های دوست‌داشتنی

این گونه مواد وجود دارد و نمی‌توان آن‌ها را به کوچه و خیابان ریخت. مواد آتش‌نشانی، آفت‌کش‌ها، مواد دارای جیوه مانند لامپ‌های فلوروسنت، مواد سرب‌دار و دیگر فلزاتی که در رایانه‌ها به کار برده می‌شوند، آزیست و روغن سوخته‌های خودروها و باتری‌ها از جمله مواد خطرناک‌اند.

پسماندهای غذایی

باقی‌مانده‌های غذاها، مانند اجزای میوه‌ها و سبزیجات و نیز غذاهای پخته شده از این نوع مواد هستند. پسماندهای غذایی تجزیه‌پذیرند، یعنی پس از مدتی به مواد ساده‌تر و قابل جذب برای گیاهان تجزیه می‌شوند.

پسماندهای شهری

موادی مانند پسماندهای غذایی، کیسه یا بطری پلاستیکی آب و نوشابه، اثاثیه دورریختنی، بخش‌های بریده شده گیاهی، پاکت‌های مواد مختلف، لوازم خانگی خراب شده و لباس‌هایی که از خانه‌ها، اداره‌ها، مدارس، فروشگاه‌ها به بیرون انداخته می‌شوند، از پسماندهای شهری هستند.

پسماندهای بیمارستانی

بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها، مراکز درمانی،

همه ما کم و بیش زباله تولید می‌کنیم؛ بعضی‌ها کمتر، بعضی‌ها بیشتر. بعضی‌ها آگاهانه بسیار کم زباله تولید می‌کنند؛ چون خطرهای آن را می‌دانند و نسبت به محیط‌زیست خود احساس مسئولیت می‌کنند. در بعضی کشورها پسماندها را مدیریت می‌کنند. اما در بعضی دیگر نسبت به آن‌ها بی‌اعتنا هستند و در آنجا پسماندها زبان‌های بسیاری به انسان‌ها، گیاهان و جانوران می‌رسانند. مدیریت پسماند یکی از مهم‌ترین مسائل محیط‌زیست است.

پسماند چیست؟

هر ماده‌ای استفاده‌ای که پس از مصرف اولیه دور ریخته می‌شود، پسماند نام دارد؛ مانند پسماندهای شهری و خانگی، پسماندهای خطرناک، فاضلاب‌ها، پسماندهای بیمارستانی، پسماندهای صنعتی و کشاورزی، و نیز پسماندهای رادیواکتیو.

انواع پسماند

پسماندها را می‌توان از چند نظر دسته‌بندی کرد. در درجه اول می‌توان آن‌ها را به دو نوع مایع و جامد تقسیم کرد که هر دو ممکن است خطرناک باشند.

پسماندهای مایع

بعضی از پسماندها در ابتدا جامدند و جامد باقی می‌مانند، اما بعضی دیگر پس از مدتی به مایع تبدیل می‌شوند. بعضی دیگر از پسماندها از اول مایع‌اند؛ مانند فاضلاب‌های خانگی که از شست‌وشو در خانه‌ها تولید می‌شوند یا

فاضلاب‌های کارخانه‌ها که دارای مواد سمی و فاضلاب‌های کشاورزی که دارای کودها و سموم کشاورزی هستند.

پسماندهای جامد

انسان بیشتر پسماندهای جامد را در خانه‌ها یا در کارخانه‌ها تولید می‌کند. لاستیک خودرو، روزنامه، اثاثیه شکسته منزل و حتی بعضی پسماندهای غذایی جامدند.

پسماندهای خطرناک

پسماندهای خطرناک موادی هستند که وارد محیط‌زیست می‌شوند و می‌توانند زندگی انسان‌ها، گیاهان و یا جانوران را به خطر اندازند. مواد آتش‌زای، مواد اسیدی و خورنده یا سمی مثال‌هایی از پسماندهای خطرناک هستند. در بسیاری کشورها قوانینی برای دفع

بازیافت

چه می‌توانیم بکنیم؟

بیشتر وقت‌ها هنگامی که می‌خواهیم کارهای خوب و درست انجام دهیم، فکر می‌کنیم، تنهایی و کارمان ارزش ندارد؛ در حالی که این طور نیست. میلیون‌ها نفر در جهان مانند شما فکر می‌کنند و کار درست را انجام می‌دهند. ما می‌توانیم این کارها را انجام دهیم:

- تولید زباله را کاهش دهیم. این بار که سطل زباله را خالی می‌کنید، به محتویات آن توجه کنید. فکر کنید آیا بین آن‌ها اشیایی یافت می‌شوند که می‌توانسته‌اند آنجا نباشند؟
- تلاش کنید میزان تولید زباله را به نصف کاهش دهید. مثلاً به جای دستمال کاغذی از حوله و به جای ظروف یک‌بار مصرف از ظروف معمولی استفاده کنید.
- وقتی که به خرید می‌روید، از کیسه‌های دائمی پارچه‌ای استفاده کنید و کیسه‌های پلاستیک به کار نبرید.
- از اشیاء دوباره استفاده کنید. بعضی اشیاء را می‌توان چند بار استفاده کرد. جعبه‌های بسته‌بندی، کاغذهای کادو، لباس‌ها، اثاثیه منزل و حتی اسباب بازی‌ها. اگر به آن‌ها احتیاج ندارید و نمی‌خواهید از آن‌ها استفاده کنید، می‌توانید آن‌ها را به کسانی ببخشید که می‌توانند استفاده کنند.
- هرگز برای دور انداختن اشیاء عجله نکنید.

پسماندهای خانگی

شیشه، چرم، غذا، مواد الکترونیک، پلاستیک و فلزات از پسماندهای خانگی هستند. به اشیای خانه توجه کنید. بیشتر آن‌ها روزی زباله خواهد شد.

زباله‌های ساختمانی

آجر، سنگ، سیمان و گچ از زباله‌های ساختمانی هستند. شهرهایی که بازسازی سریع‌تر دارند، مواد ساختمانی تخریب شده بیشتر تولید می‌کنند.

زباله‌های الکترونیک

لوح‌های فشرده، تلفن، جاروبرقی و همه لوازم الکترونیکی خانگی در این گروه جای دارند. برخی لوازم الکترونیکی مانند تلویزیون دارای عناصر سرب، جیوه و کادمیوم هستند. این مواد برای محیط‌زیست و انسان بسیار زیان‌آورند.

مدیریت پسماند

راه‌های متفاوتی وجود دارد. یکی از آسان‌ترین راه‌ها سوزاندن آن‌هاست. در کشورهایی که جای کمی برای انباشتن زباله دارند، این کار را انجام می‌دهند. در این کشورها خانه‌ها دستگاه سوزاندن زباله دارند، اما دستگاه‌های بزرگ شهری نیز برای این کار ساخته شده‌اند. برای دفع زباله‌های بیمارستانی سوزاندن یکی از بهترین راه‌هاست. سوزاندن زباله‌ها کربن‌دی‌اکسید تولید می‌کند که برای محیط‌زیست زیان‌آور است. دستگاه‌های نوین زباله‌سوز طوری طراحی شده‌اند که کربن‌دی‌اکسید بسیار کمی تولید می‌کنند.

دام‌پزشکی‌ها و آزمایشگاه‌ها این نوع پسماندها را تولید می‌کنند. برخی از پسماندهای بیمارستانی خطرناک‌اند. مواد دارویی، خون، بخش‌های بدن، مواد زخم‌بندی و سرنگ‌های تزریقی از این نوع مواد هستند.

پسماندهای کشاورزی

کشاورزان، دام‌داران و پرورش‌دهندگان ماهی پسماندهای کشاورزی را تولید می‌کنند. ظروف خالی سموم دفع آفات، کودها و باقی‌مانده‌های سموم از این نوع پسماندها هستند.

خودروهای فرسوده

وقتی خودروها غیرقابل استفاده می‌شوند، آن‌ها را در جایی که قبرستان خودرو نامیده می‌شود، رها می‌کنند تا زنگ بزنند و از بین بروند. اما راه بهتری هم برای استفاده بهینه از آن‌ها وجود دارد. در بسیاری از کشورها خودروهای فرسوده را به کارگاه‌هایی می‌فرستند و اجزای آن‌ها را از هم جدا و بازیافت می‌کنند و بقیه آن را به محل‌های دفن زباله می‌فرستند.

ت